

100
Tuletõrje
Teated

Üleriiklise
Tuletõrjeliidu
väljaanne.

Üleriiklise Tuletõrjeliidu väljaandel on ilmunud ja saadaval
Liidu laos Tallinnas, Pikk tän. nr. 43.

Tuletõrjuja käsiraamat

Koostanud A. Pirker.

415 lhk. Hind 125 sent, postiga 140 ja
lunamaksuga 160 senti.

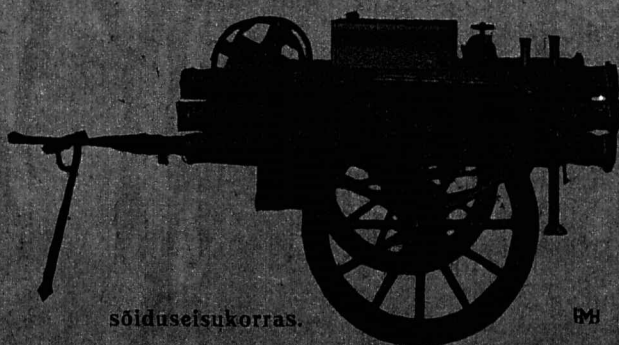
Tuleõnnetuste põhjused ja nende ärahooldmine.

Suurel arvul tellides 5 senti eks.

Käsipritse

mitmesuguses suuruses on liidu
laos saada hinnaga:
400.—, 500.— ja 600.— tükk.

Väike jõuprits.

veeandmine minutis 450/600 ltr.
mootor 8 h.-j.
veejoa ulatus 40 mtr.
veejoa kõrgus 25 „
kaal 7 puuda

EESTI OLUDELE
KÕIGE KOHASEM!

Tulekustutus-
riistade tehas

O-ü. MEYER-HAGEN

Hagen i. W.,
Saksamaal.

Korrespondent Eestis: E. LUKASCHEVICZ, Tallinnas

Toompuiestee 17-a, krt. 12. Kõnetraat 16-53.

Auto-, mootor- ja käsipritsid, auto- ja teised redelid ning kõik muud tule-
kustusriistad ja tarbeasjad.

HINNAKIRJAD JA TEHNILINE NÕUANNE MAKSUTA.

TULETÖRJE TEATED

Kuukiri.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk t. nr. 43.
Tel. 579. Äritunnid k. 1/29 h. — k. 4 p. l.

Address igasugustele saadetistele: Tallinna'
Pikk t. 43, Kuukiri „Tuletõrje Teated“.

Tellimishind: aastatellijaille, kes tellimishinna
ette tasuvad 1 kr., teistele 1 kr. 20 senti.

Vastutav toimetaja A. Pirker.

Väljaandja: Üleriikline Tuletõrjeliit.

Kuulutuste hind (krooni).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülg ja teksti keskel	45	23	12	6
Kaane sisekülgedel	37	19	10	5
Teksti järele	30	15	8	4

Hinnaalandus kuulutuse ilmumisel järjest 3—5 korda 5%
6—11 korda 15%, ja 12 korda 25%.

Nr. 6 (53).

JUUNI 1929.

7. aastakäik.

Sisu:

Psühholoogilised tegurid tulekustutamisel. — Hoolsuse märgi saajad. — Kõigile tuletõrje ühingutele. — Muljed Tartu vabatahtliku tuletõrje ühingu juubeli pidustustest. — Tartu vabatahtliku tuletõrje ühingu ajaloost. — Tulekollete järelevalvest. Korstna pühkimise alal on vaja paremat korraldust. — Mitte iga käsitulekustutaja ei kustuta tuld, jne.

Psühholoogilised tegurid tulekustutamisel.

Kui tuletõrje tegevust lähemalt vaadelda, selgub, et tuletõrje töös ei ole nii palju tehnikat kui psühotehnikat.

Meil on teada mitmesugused tule algamise põhjused, samuti eri ehitusviiside mõju tule laiali lagunemise ehk piiri panemise peale, meie tunneme mitmesuguseid tulekustutuse ja elupäästmise abinõusid, teame nende käsitamise ja korrashoidmise viise, kuid kõik see on ainult surnud teadus, kui meie ei tunne inimest, kelle käe läbi tuli lahti läheb, inimest kes ehitab majad, neis elab ja töötab ja inimest kes tulekahju juhtumisel talitades kas tule hävitus tööd suurendab ehk vähendab.

Näiteks teame meie, et lahtise tule tarvitamine neis kohtades, kus on tulekardetavad materjalid ehk plahvatavad gaasid, väga kardetav on, aga mis aitab see teadmine tuletõrjele, kui inimesed kes neis paikades töötavad, lahtise tule tarvitamist ei jäta. Küsimuse tuum seisab selles: Kuidas saada, et need inimesed ei tarvitaks lahtist tuld.

Meie teame et selle ja selle tulekustutusabinõu mõju on nii suur, kuid mis see aitab, kui seda kustutusabinõud pole tulekahju kohal ehk pole see korras või ei osata sellega õieti ümber käia.

Meie ehitame tulekahju teadaandmise seadelduse, signalisatsiooni, mis on teaduse ja tehnika viimane sõna, mille rikkiminemise võimalused keerulise seadelduse tõttu täiesti kõrvaldatud, aga mis see aitab, kui hädasse sattunud inimene ei leia tulesignaali nuppu või ei oska sellega ümber käia.

Meie teame, et tulekindel ehitus tuleb nii ja nii ehitada, aga mis see meid aitab, kui need kes maju ehitavad ehk ehituste järele valvavad, ei täida tulehädahoju kõrvaldamise määruseid, vaid sanatooriumi asemele ehitavad krematooriumi.

Meie ehitame teatud hoone nii ja nii hulga inimeste tarbeks, teame sinna tarvilise arvu uksti ja väljakäike, aga mis need meid aitavad, kui inimesed lamba karjana tungivad välja kõik ühest uksest, seda kinni mättes, ehk mis aitavad tagavara ukсед kui need on lukus.

Lõpuks tuleme ikkagi inimese vigade ja nõrkuste juure. Inimliste nõrkuste avaldused ajavad nurja kõige paremad püüded, kui meie neid arvesse ei võta.

Meie pea vaenlane ei ole mitte tuli, vaid tulekahjudele põhjust andja, hoolimata majaehitaja ja tulekahju juhtumisel pead kaotaja inimene.

Nagu tulekustutamisel veejuga tuleb sinna juhtida kus põleb, aga mitte sinna kus leegitseb ja suitseb, niisamuti tuleb tuletõrje töös üldiselt, juhtida pealööki, kõige paha algpunktile — inimesele. Ja seda tööd peab algama oma keskel ja kõige pealt igaüks iseenese juures. Oleme ju meie, tuletõrjujadki, inimesed.

Kui rühm mehi, olgu vähem ehk suurem hulk, on kusagil tööl, siis ei tule ilma juhatuseta midagi välja. Üks peab määrama töö suuna, jagama ülesanded ja valvama et iga mees täidab oma ülesande. Kui igaüks teeb mis heaks arvab ehk ette juhtub, siis ei tule tööst midagi, välja. Teisest küljest pole tööl mingit edu, kui keegi ei tee midagi ilma käsuta ja sundimiseta. Olgugi juhataja kes teab kui tark, tema ei saa olla igas paigas, ja kui juhtub olema juht nõrk, siis seisab töö. See maksab mitte ainult tulekahju juures, vaid ka üldises tuletõrje töös ja igasuguse inimeste töö juures.

Kõige pealt tuleb siis korraldada nii, et juhatus ja omaalgatus oleksid vastastikku tasakaalus. Tuletõrjes on'gi see asi enam vähem õnnelikult korraldatud. Tuletõrjes sünnib töö ühe juhataja juhtimisel, kuid tööd teevad üksikud vähemad rühmad. Häda korral on ka üksainus rühm iseseisev tuletõrje üksus, kuid korraldatud ühistöö jätkub ka siis, kui kohal oleks, kas või mitu tuletõrjet. Tuletõrjujate seas peab valitsema ühistunne ja üksmeel, „Üks kõige eest ja kõik ühe eest.“ Kui seda ei ole, siis ei ole meie tööl soovitavaid tagajärgi.

Lahkarvamised ja isemeelsused teevad sellest, kui enesearmastus liig arenenud on. Mõni usub, et mina olen ikka midagi, aga teised pole midagi, mind ei või keegi käsutada, olen ise tark ja tean mis teen. Inimese loomule omane on see, et sarnase suure iseteadvusega sagedasti seltsib häda-

ohu korral ka lambakarja tunne ja siis pole suurest tarkusest ja enese „minast“, mingit abi

Sama kahjulik kui liig väljaarenenud enesearmastus, on ka sagedasti ette tulev lootusetus. Liialdatakse võrdlemisi väikseid raskusi, usutakse, et võimatu on neist üle saada.

Teisiti see olla ei võigi. Mõelge kui sõdur ehk ohvitser, sõjas oma rühmaga või ka üksinda, on peajõududest eraldatud. Isegi põgenemiseks tunneb ta enese nõrga ja abitu olevat, varsti näeb ta „vaenlasi“ igal pool. Tema tegevus on eraldatud olude tõttu nõrk, veel nõrgemaks teeb seda lootusetus.

Tuletõrje töös on meeleolul suur tähtsus. Tuletõrjujal peab usk olema, et tulest saab jagu, kuigi meid alguses vähe on, aga meil on kindel teadmine: abi jõud tulevad varsti kohale, meie teeme mis võime, sest teame et, pole üksinda. Kui aga lootusetult käega lüüakse, mis mina siin ikka jõuan ja saan teha, kui usk puudub siis pole ka tööl tagajärgi.

Iga tuletõrjuja teadku ja pidagu meeles, et tema pole üksinda, vaid tema selja taga seisavad teised, seisavad kogu Eesti tuletõrjujad. Üksikult, ilma kindla ühistundeta oleme nõrgad ja võimetumad, aga kindla korralduse ja tugeva ühistunde läbi oleme suur jõud.

Võitlus tule vastu on võitlus inimliste nõrkuste ja vigade vastu. Tuli, ilma liitlasteta inimeste hulgast, ei saa kuigi kaua vastu panna inimeste korraldatud ühistööle.

Võitluses, tule ja inimeste nõrkuste vastu, tuleb ikka meeles pidada, et ka kõige paremini varustatud sõjasalk jääb alla, kui mehed kahurite ja kuulipildujate juures ei taha ega usalda tegutseda. Ka kõige uuemad ja tehniliselt täielikumad tuletõrje abinõud on kasutatud, kui inimesed ei pea neid korras ehk ei oska nendega ümber käia.

Leo Pesoneni ainetel.

Hoolsusmärgi saajad.

Üleriiklise tuletõrje liidu juhatuse otsusel, 27. juunil, said järgmised tuletõrje tegelased hoolsus märgid:

Kuressaare vab. tul. üh.: III. järgu risti: Jaan Grünthal, Juhan Siimann, Albert Sepp, Juhan Tisler; kuldmedali: Gabriel Staritsin, Sergei Klotsko, Mihkel Ots, Oskar Liiv, Juhan Kõõts; hõbemedali: Juhan Maripuu, Aleksander Schivolovits, Richard Vessik; hõbemärgi: Aleksander Knuut.

Võru vab. tul. üh.: kõrgema hoolsusmärgi: Vilhelm Spohr; II. järgu risti: Alfred Mägi; III. järgu risti: Kristjan Saaremets, Johannes Zirk, Richard Reimann, Voldemar Rudasit; kuldmedali: August Korul, Eduard Umbleja, Eduard Rahro, Osvald Kalamees, Jaan Elstein, Friedrich Hani, Alfred Rosenberg; hõbemedali: Joosep Trull.

Mõisaküla alevi vab. tul. üh.: kuldmedali: August Luus, Aleksander Pärnu; hõbemedali: Mart Oinas, Oskar Sontag, Evald Juurik.

Saku õlletehase tulet.: kuldmedali: Villem Vöö; hõbemedali: August Triimann.

Jõhvi vab. tul. üh.: I. järgu risti: Aleksander Abelov, August Trankmann, II. järgu risti: Aleksander Aalman; III. järgu risti: Karl Abelov; kuldmedali: Alfred Saarpuu, Jaan Pärnik; hõbemedali: August Veeber.

Kuremäe vab. tul. üh.: hõbemedali: Albert Jundas, Aleksander Kuningas, Julius Veski, Otto Jundas, Jüri Parkul, August Ambus, Oskar Rege, Viktor Seestränd, Aleksander Parkul, Eduard Sibrik, Ernst Uustalu.

Kavastu Koosa vab. tul. üh.: II. järgu risti: Karl Reili, Karl Grünvald, Johannes Auerhahn; III. järgu risti: Eduard Pärn, Karl Pulst, Voldemar Joonas, Peeter Mahla, Juhan Koort, Johannes Kõbarsepp; kuldmedali: Aleksander Kalling, Aleksander Laumets, Percy Raudjalg.

I. Tallinna alevi vab. tul. üh.: hõbemedali: August Tau, Hermann Arak, Johannes Tamper, Aleksander Koppel, Johannes Karro; kuldmedali: Johan Tshipan.

A/S. A. M. Lutheri vabriku tul. kom.: II. järgu risti: Jüri Piirson; kuldmedali: Gustav Loberg, Karl Lell.

Suure-Jaani vab. tul. üh.: III. järgu risti: Jaan Ots; kuldmedali: Jüri Aua, Jaan Thomson, Jüri Käär, Jaan Mägi, Villem Käär; hõbemedali: Hans Simonlatser, Martin Vain, Jüri Kuldkepp.

Nõmme vab. tul. üh.: II. järgu risti: Jaan Lillep, Voldemar Naurits; III. järgu risti: Oskar Kulikovski, Ernst Kivi; kuldmedali: Aleksander Aug, Eugen Tamberg, Nicolai Jõgeva, Albert Amberg; hõbemedali: Leonhard Kidron, Aleksander Naarits, Heinrich Thomson, Aleksander Iio, Aleksander Buutsa, Karl Müürmann, Arnold Ausing.

Võhma vab. tul. üh.: II. järgu risti: Aleksander Sild, Mart Arro; kuldmedali: Jaan Luik, Johannes Ilves, Jüri Grünberg, Boris Luik.

Tallinna vab. tul. üh.: I. järgu risti: Julius Thaling, Ernst Leckband, Aleksander Busch, Julius Jürgens; II. järgu risti: Johannes Hausmann, Johannes Ohtla, Hans Veinberg; III. järgu risti: Alfred Zeero, Johannes Põdrason, Julius Birkendorf; kuldmedali: Johannes Kullmann, Valter Klemmer, Nikolai Tomingas, Johannes Kummel, Mihkel Langmann, Johannes Markov, Jüri Tükk, Leopold Stein, Johannes Kanstein, Ervin Jürgens, Gustav Dulberg; hõbemedali: Karl Triik, Mihkel Anderson, Ernst Nahkur.

Uued üleriiklise tuletõrjeliidu liikmed.

Üleriiklise tuletõrjeliidu juhatuse koosolekul 27. juunil võeti uuteks liikmeteks vastu: Aluvere, Perila, Abja-Peraküla, Aravu, Pärsti, Einmanni, Tudu, Veltsa ja Orava tuletõrje ühingu. Kokku üheksa ühingat 359 liikmega.

Rootsi tuletõrjeliidu aastakoosolek

peeti ära 2. ja 3. juulil Linköpingis Päevakorras oli 1929. a. eelarve ja muud tuletõrjeliidu asju puutuvad küsimused. Teisel päeval oli Linköpingile tulekustutus demonstratsioon, väljasõit Skännige jne.

Kõigile tuletõrje ühingutele

Korjanduse asjus.

Teatame, et on luba palutud ärapidada üleriikline tuletõrjepäev ühes raha-korjandusega, 20., 21. ja 22. septembril.

Palume 1. augustiks teatada, mitme karbi ja korjanduslehega ühing korjandust korraldada kavatseb. Samuti palume teatada, kui palju teie ühing vajab korjandusmaterjali, metall kui ka paberist märgikesi. Metall märgikeste hind on 2 senti tükk, paberist märgid 60 senti 1000 tükki.

Soovitav oleks sel päeval väljajagada lendlehti ja raamatukesti: „Tuleõnnetuste põhjused ja nende ärahoidmine“. Viimaste hind 5 senti tükk.

Albumi asjus.

Liidu 10. a. juubel puhul ilmub Eesti tuletõrje album.

Palutakse saata lühikene ülevaade ühingu asutamisest ja eriti tegevusest viimase 10. a. jooksul, juurelisades kui võimalik juhatuse ja seltsimaja piltide klisheed. Klisheed saadetakse peale tarvitamist tagasi.

Sel korral kui võimalus puudub 10-aastast ülevaadet saata, palutakse saata järgmisi andmeid: kes oli 1. juulil k. a. teie ühingu esimees, peamees jne., palju oli ühingul 1. juulil liikmeid, palju pritse (üksikult tähendada käsi, mootor, auru, auto jne. pritsid).

Nimetatud andmed palutakse saata hiljemalt 1. augustiks.

Kongress ja peakoosolek.

Kongress ühes aastapeakoosolekuga peetakse ära 7. 8. ja 9. septembril k. a. Tallinnas.

Kongressist võivad osa võtta kõik tuletõrje organisatsioonid — iga 50 liikme ehk selle osa kohta ühe hääleõiguslise esitaja kaudu.

Liidu aastapeakoosolekust võivad osavõtta liiduliikmed ühingud ja organisatsioonid — iga 50 liikme ehk selle osa kohta ühe hääleõiguslise esitaja kaudu.

Lähemad teated ühes päevakorraga ja tarviliste materjalidega saadetakse edaspidi.

Tuletõrje näitus.

Ühelajal kongressiga peetakse ära, I. tuletõrjeriistade näitus Eestis, kus kõiki uuemaid tuletõrje abinõusid demonstreeritakse. Samal ajal kavatseb liidu juhatus näitusele saata ka endiseid, nüüd juba vananenuid tulekustutusabinõusid. Liidu juhatus palub ühinguid, kellel niisuguseid olemas, sellest liidule teatada, et neid võimalik oleks näitusel väljapanna.

Näituse kavas on ettenähtud ka üleriiklised tuletõrje võistlused. Neid ühingu, kes soovivad võistlustest osavõtta, palutakse sellest kuni 20. augustini teatada, äratähendades osavõtjate arv ja tuletõrje riistade nimestik.

**TULE LAIENEMINE
TAKISTAKSE KINDLAMINI**

Ericssoni

**TULEKAHJUTELEGRAAFI
KAUDU**

*Noudke pakkumisi
ja seletusi*

TELEFONI A/S L. M. ERICSSON
Kungsgatan 33 Stockholm

Muljed Tartu vabatahtliku tuletõrje ühingu 65. aasta juubeli pidustustest.

Kui rong, 8. juunil s. a. Tartu jaama läheneb, tahtis meeleolu langeda, sest ilm kippus halvaks minema. Ei suutnud veel oma mõtteid kogudagi, kui juba olime

Tartu jaama ees, kus aukompanii, adjutantidega eesotsas meid vastuvõttis ja oma rõõmsa olekuga ka meie meeleolu ja pidutuju tõstis. Poole

tunni jooksul asetati meid võõrastemajasse ja anti seletust ühe ja teise asja kohta. Kui olime endid pisut kohendanud, läksime Tartu linna ja ümbrust vaatama. Ilm

muutus paremuse poole, mis lootust andis, et õhtul manööver hästi korda läheb. Lõunapauku olid Tartu tuletõrjujad ühes oma peamehe, hra Pungaga, raudteejaamas külalisi vastuvõlmas, muusikaga ja tervitustega. Külaliste hulgas oli ka Läti tuletõrje esitajaid.

Tartu tuletõrje meeskonda nähes, paistis silma nende „tipp-topp“ riietus. Hüljem kuulsime, et juubilaar oma sünnipäevaks, meeskonnale, 500 uut mundrit muretsenud.

Õhtul, kella 7 ajal rivines terve Tartu tuletõrje meeskond, jaoskondade kaupa pitsimaja juures.

Peamees hra A. Punga (tema on ka Tartu tuletõrje üldjuhataja ja üleriiklise

tuletõrje liidu juhatuse esimees) tervitas meeskonda, kolonnide kaupa. Üleriiklise tuletõrje liidu juhatuse abiesimees hra Stockmar tervitas juubilaari

liidu nimel ja soovis manöövrile ning pidustustele head korradaminekut.

Pitsimaja juures olid kogunenud Tartu linnavalitsuse ja teiste asutuste ning organisatsioonide esitajad ühes väljaspoolt tulnud külalistega. Ei puudunud ka sõjaväe esitus. Manöövri plats oli piiratud nõõriga, mille taga ja ülejõe rahvamurd jälgis tuletõrje harjutusi ja manöövrit.

Esimese üllatusena olid meeskonna vabad keha harjutused. See oli tuletõrjes küll esimest korda, kus mitu sada meest, oma peamehe komando järele, trummi ja muusika saatel, tegid vabu kehaharjutusi ja liigu-

tusi nagu üks mees. See näitas, et siin on palju tööd tehtud ja meeskonnas valitseb ühine tahe.

Järgnesid kooliharjutused (lõõtamine tuletõrje riistadega kuivalt). Väga ilus oli näha, kui ronijad haakredelitega harjutusi tegid ja seinamööda vabalt üles läksid ning alla tulid. Samuti huvitavad olid hüpped päästelinele ja muude osakondade töötamine.

Tartu tuletõrje peamees A. Punga.

Oli näha, et iga mees kindlasti teadis, mis tal vaja teha. Mingisuguseid vahelehitteid ega käskude kordamisi polnud kuulda.

Peamees oma staabiga ja signaaliandjaga seisis keskkohal, kus staabi valge lipp nende asukoha kõigile nähtavaks tegi.

Kooliharjutuste järele lahkusid kõik jaoskonnad platsilt ja kadusid silmist. Kell 8.24 m. hakkasid äkitselt pritsimaja tornist ja akendest suured suitsupilved väljatulema, kuuldus hädakisa ja oli näha paanika. „Põleb suur võõrastemaja!“ Tuli levis kiiresti, mõne minuti pärast viskasid suured tulekeeled kõrgele välja ja tuli haaras maja ülemist korda.

Kui sarnast pilti järsku, ilma ettevalmistamatult näeks, siis ei võiks küll kellegil kahtlust tulla, et siin mitte tõeliku suure tulekahjuga tegemist pole. Kõik oli nii peenelt järele aimatud.

Viie minuti jooksul oli terve Tartu tuletõrje kohal. Staabist anti käsk ja esimesena viskas veejoa välja lentsalk oma „Berliet“ autopritsiiga. Kaheksandal minutil oli juba „päästetud“ üks meesterahvas ja kohe tema järele üks naisterahvas, kes päästja kätel lamas meelemärkusetult. . . Siis juba andsid vett veetank, autopritsid, mootorpritsid, käsipritsid jne.

Päästetud toimetati viibimata sanitaarosakonna kätte, kes nad tulekahju juurest eemale viis.

Ei puudunud ka side- ja telefoni ühendus staabi ja üksikute töö rühmade vahel.

Kuue, seitsme minuti jooksul, selgus, et põlev maja on elektri võrgust lahutatud. Et mitte pimedusse jääda, seati mitmele poole ajutine elektrivalgustus üles.

Ootamatult on tuli väljalõõnud ka hoo vi peal, maja tagumises osas ja möllab ka põõningul. Kohe piirati tuli igalt poolt sisse. Veejoad olid nii võimsad, et kui kauemat aega oleks pritsitud, oleks tulnud platsilt lahkuda, ojadena voolas vesi ja õhk oli täis veeauru ja piiske. Mõne minuti järele kustutus tuli aeglaselt ja kadusid suitsupilved. Peab tähendama, et tarvitusel olid ka suitsu- ja gaasimaskid.

Tartu vabatahtl. tuletõrje esimees O. Allik.

Kell 8,40

anti signaal:

jätta veeandmine. Pärast seda tehti veeandmise demonstratsioon kõigist käsi-, auru- mootor- ja autopritsidest korruga. Signaali järele kerkisid kohe 26 veejuga taeva poole, töötasid 26 voolikut, pilt oli suurepäraline. See kestis mõne minuti ja siis anti käsk riistad kokkupanna. Külalised ruttasid tänama hra Pungat, suurejoonelise ja õpetliku manöövri eest.

Hra Punga tutvustas külalisi üksi-

kute jaoskondadega, andes seletust iga jaoskonna üle. Selgus huvitav asjaolu, et iga jaoskond on püüdnud omale tuletõrje riistu muretseda omal algatusel. Näiteks sai kaupmeeste jaoskond, manöövri päevaks kätte, omal kulul ostetud väikese mootorpritsi „Rosenbaueri“. — Välja oli toodud ka omal ajal hra Frederkingi poolt kingitud suur teemasin, millega külmal ajal meeskonnale tulist teed valmistatakse.

Ühe ja teise juhtiva jõuga kõneledes, kuulsime oma üllatuseks, et Tartu

toimetada. Opetlik oli ka näha seda, missuguste abinõudega endisel ajal tuld kustutati ja missugustega nüüd.

Peale manöövri oli Bürgermusse saalis kirju eine, mille kestusel näitelaval kanti ette mitmesuguseid muusika, laulu ja muid palasid ning igasuguseid võimlemise, nalja ja muid numbreid, kus tegelasteks olid ainult tuletõrjujad.

Järgmisel päeval, hommikul, pandi pärg surnuaial tuletõrjujate ühishauale, mis väga liigutav oli. Ühing mälestab ja austab oma tähtsatel päevadel ka

Tartu tuletõrje pidulik aktus raekoja platsil.

tuletõrje 600 mehe hulgas on üle neljakümne tegelase doktori aukraadiga ja ka kaks kirikuõpetajat, kes manöövriil veemuretsejatena kui liht reamehed kaasa töötasid. Väga armas oli näha seda eeskujulikku distsipliini, head vahekorda ja ühtmeelt ülemate, ja reameeste vahel. Kogu aeg tundus et siin meeskonnale on tõesti kasvatust antud, nii et iga mees püüab eeskujulikult oma kohustusi täita.

Kui manöövrist osavõtjad auvõrastest mööda sõitsid, siis oli ka pillikult näha, mil viisil enamalt aurupritse hobustega kohale toimetati ja kuidas nüüd hõlpsa vaevaga ühe veoauto taga kaks ehk kolm aurupritsi ühes tarvilise meeskonnaga võib kiiresti kohale

endiseid, lahkunuid, tegelasi.

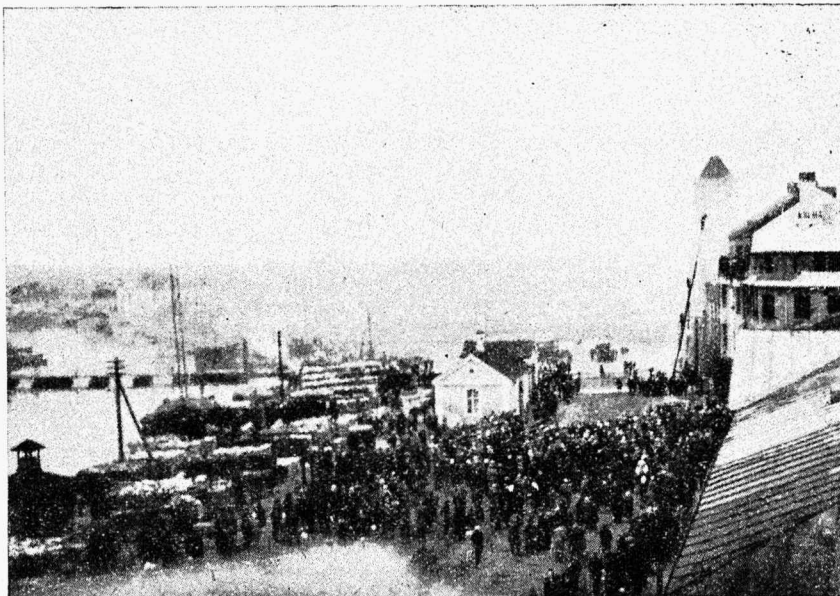
Enne raekoja platsile marssimist, kus ettenähtud oli pidulik aktus, jagasid daamid külalistele ja meeskonnale lillesid, missugune kink armsatelt kätelt tänuga vastu võeti. Iga tuletõrjuja teab, et naised kaasa aitavad temale oma kohuseid täita. Töölt ehk pidult tulles on tuletõrjuja sageli väsinud ja ei kuulegi magama jäädes tulekahju signaali, kuid siis on naine, õde ehk ema see, kes sind ruttab ülesäratama ja saadab kohuste täitmisele. Tema on ka esimene, kes sind oma armu ja õrnusega vastu võtab, kui tuled koju tulekustutamisel. Pidude korraldamisel ja korjandustel on daamide abi ja kaastöö vajalik.

Raekoja platsi ümbritses suur rahvahulk, kõik majad olid lipu ehtes, mis pidustusele hää mõju andis ja näitas et majaperemehed austavad oma tule-
tõrjet, kes kaitsevad vabatahtlikult nende varandusi.

Samad kirikuõpetajad — tule-
tõrjujad, kes eelmisel õhtul manöövri-
l reamees-
tena töötasid, pidasid nüüd jumala
teenistust millele järgnes Tartu tule-
tõrjele
uue lipu annetamine . . . Kell 2.30
tõid kolm seltskonna daami, kõik üht-
laselt rietatud, raekojust, linnavalitsuse
ruumest uue lipu välja ja andsid selle

linna-
pea ja luges ette linna poolt antud
aadressi. Linnapea kriipsutas alla, et
ühing võib rahulduse tundega oma tege-
vuse peale tagasi vaadata, mis on alati
omavalitsuse ja linna kodanikkude
heaks kiitmise ja tänu ära teeninud;
tähen-
das veel selle peale, et ühingu
eesotsas seisavad head juhid — esimees
h-ra Allik kes hoolitseb seltsi majan-
duslise külje eest ja peamees h-ra Punga,
kes tehniliselt tule-
tõrje kõrgele viinud
ja täna ühtlasi ka oma 45 aastase tule-
tõrje tegevuse peale tagasi vaatab.

Järgnesid tervitused ja naelte

Tartu tule-
tõrje manööver.

peale õnnistamist üle seltsi esimehele
h-ra Allikule. Esimees andis lipu üle,
soojade soovustega peamehele, h-ra
Pungale. Peamees töötas pühalikult lipu
kirjale truult olla ja avaldas lootust, et
meeskond sama heatahtlikult ja ennast
salgavalt ka uue lipu all saab töötama
„Jumala auks ja ligemise abiks“ „Üks
kõigi eest ja kõik ühe eest“. Lipp anti
nüüd selleks määratud lipukandjate
kätte, kes uue lipu, kogu meeskonna
eest mööda kandsid — vana lipu juure.

Peale lipu annetamist ja õnnistamist
kandis seltsi esimees lühidalt seltsi aja-
loo ette ja hüüdis lõpuks elagu vaba-
riigi valitsusele, sõjaväele ja riigikogule.

Orkester mängis hümmi.

Järgnesid tervitused. Esimesena
tervitas juubilaril soojade sõnadega Tartu

lõõmine uue lipu vardasse. Naelu löid
järgmised asutused: Üleriikline tule-
tõrje
liit, Jaan Tõnisson, Tartu linna valitsus
ja Tartu majaomanikkude selts, Riia-
Viljandi, Rakvere, Võru, Tallinna Sada,
ma, Valga, Põltsamaa, Antsla, Narva,
Paide, Elva ja Petseri tule-
tõrje ühingud.

Esimees Allik avaldas tänu kõigile
külalistele kes vaevaks võtnud kauge-
malt Tartu sõita ja eriti avaldas rõõmu
et külaliste hulgas viibivad meie naabri
— Läti tule-
tõrje esindajad ja lasi elada
Läti vabariiki. Orkester märgis Läti
hümmi.

H-ra E. Oberleitnerile, kes ühingu
ülem varahoidja ja kes oma 50 aastast
tule-
tõrje tegevuse juubeli pühitseb, an-
takse üleriiklise tule-
tõrje liidu poolt
kõrgem hoolsuse märk. Mitmele vane-

male tegelasele antakse auliikme diplomaadid. Esimeses Allikule annetati I. järgu kaelas kantav rist. Peale selle said aumärke I. järgu hoolsusmärgi — 6 tuletõrjujat, II. järgu hoolsusmärgi 4 tuletõrjujat ja kuldmedali 13 tuletõrjujat ning terve rida väiksemaid aumärke ja kiituse kirje.

Vaimustatud kiiduavaldustega võetakse vastu auliikme, Jaan Tõnissoni poolt saadetud tervitus telegramm.

Kui hoolsusmärgid väljagatud, asutakse paraadi marssile ja minnakse põllumeeste seltsi näituse platsile, kus on pildistamine ning kus korraldatud ühine pidulik koosviibimine.

Paljud kinnitusseltsid, pangad, majajätkajad a/s. A le Coq ja teised asutused ning isikud olid annetanud pidus-

tuste kuludeks suuremad summad, põllumeeste selts oli tarvitada annud oma ruumid. Kõigile hüütakse elagu, peetakse hulk tervituse ja lauakõnesid. Kord pidusöögiajal oli eeskujulik.

Õhtul lahkumisel oli jaamas aukompani peamehega ja orkestriga. Lahkumine sündis suure elagu hüüdega.

Lõpuks võiks öelda, et sarnased näitused on ühingu esitajatele väga õpetlikud ja võimaldavad uusi võtteid ja metoode ka oma ühingu suuna tuua.

Olgu Tartu tuletõrje pere meile alati eeskujuks ja saagu tema „tuletõrje ülikooliks“.

Elagu, kosugu ja õitsegu Tartu vabatahtlik tuletõrje ühing.

A. Treiberg.

Rahvamajade võrk üle maa.

Haridus- ja sotsiaalminister on esitanud Vabariigi Valitsusele rahvamajade seaduse eelnõu. Selle seaduseelnõu tähtsamad põhimõtted on järgmised: Rahvamaja ülesandeks on olla kultuur ja haridustöö keskkohaks väljaspool kooli ja koduks oma tegevuspiirkonna hariduslikele asutistele ja seltskondlikele organisatsioonidele.

Selle ülesande täitmiseks avatakse rahvamajas või paigutatakse sinna raamatukogusid, lugemistube ja õpiringid, korraldatakse kursusi, loenguid ja rahvakoosolekuid, edendatakse laulu, muusikat, näitekunsti ja kehalist kasvatust ning tehakse muud hariduslikku ja kasvatuslikku tööd. Selle seaduse alusel asutatakse rahvamajad ja peetakse üleval seltskondlike organisatsioonide ja valla-, alevi- ning linnaomavalitsuste poolt, kus juures seltsid, ja omavalitsused võivad kokku leppida ühise rahvamaja ehitamiseks ja ülevalpidamiseks.

Riik ja omavalitsused toetaksid rahvamajade ehitamist ja parandamist. Peale selle antakse omavalitsustele ja seltskondlikele organisatsioonidele rahvamajade ehitamiseks ja parandamiseks laenu asunduskapitalist, asunduskapitali seaduse põhjal, rahvama-

jade seaduse alusel. Rahvamajade võrk töötatakse välja kohalike omavalitsuste ja seltskondlike organisatsioonide ettepanekute põhjal ning teostatakse järk-järgult. Rahvamajade võrku kuuluvates rahvamajas peab olema raamatukogu ruum, lugemistuba ja saal (ühes näitelavaga), loengute, kursuste, rahvakoosolekute, näidendite, kontsertide ja teiste avalikkude ettekannete korraldamiseks. Maarahvamajade juures on ettenähtud ka spordi- ja mänguplatsid.

Rahvamaja kasutamine hariduslikeks ja kasvatuslikeks otstarbeks on vaba kõigile tema piirkonnas asuvatele hariduslikele asutistele ja seltskondlikele organisatsioonidele rahvamaja kodukorra alusel. Kodukord seatakse kokku rahvamaja ülevalpidaja poolt kõikide rahvamaja tegevuspiirkonnas asuvate hariduslike asutiste ja seltskondlike organisatsioonide osavõttel.

Nagu sellest näha, toetab Vabariigi Valitsus rahvamajade ehitamist. Tuletõrje ühingu, kes soovivad omale „pitsimaju“ ehitada võiks seadust kasutada ja üldiste rahvamajade nõuetele vastavalt oma majade plaanid kokkuseada.

Tulekahi hiiglalaeval „Europa“.

Tänavu aastal kutsuti Hamburgi tuletõrje 8. salk, Blohm & Wossi laevatehasesse, kus leidis tehase tuletõrje võitluses ühe põleva objektiga, mis oma hiigla suuruses kohutav-ilusat, aga ühtlasi südant valutama panevat pilti pakkus.

Laevatehase sadama kai ääres, ööpimeduses, udu ja suitsupilve seest ainult osakaupa nähtav, seisis hiiglane, mille laius 31 meetrit, pikkus 286 meetrit ja mille mastide tipud 75 meetrit peal pool vee liini ja mille kiil üle kümne meetri vee all. Esimese korstna ümbrusest tungisid paksud suitsu pilved laeva kehast välja, ühinedes all pool, etteruttava tule, punase leegiga, mis tugevast lõunalääne tuulest aetud, end hõlpsasti taltsutada ei lasknud.

Olukorraga kiiresti tutvunedes, laskis esimesena kohale jõudnud tuletõrje salk, Hamburgi tulekahju telegraafi viibimata laiali saata signaali: „Suur tulekahi, põleb aurik „Europa““. Ühes tehase tuletõrjega ja selle kustutuspaadiga juhiti 8. tuletõrje komando maa poolt küljest, laeva küljeluukide kaudu, 1. tekil oma voolikud tule peale. Tagumise luugi kaudu edasitungiv tuletõrjujate rühm jõudis kiiresti tule juure. Mõlemad eelmised rühmad sattusid aga orkaani taolise tuuletõmbuse kätte, mis tagant ettepoole tormas ja laevatekis, kajutite vahel olevates nõorsirgetes käikudes edasiminemise võimatuks tegi. Neis käikudes oli tuuletõmbus nii tugev, et nõudis kõige tugevamat pingutust, et mitte äravisatud saada.

See ebaharilik tugev tuuletõmbus pidi põhjuseks olema, et tuli mõne minuti jooksul nii laiali levida võis ja laevaruumes kui ka tekkidel mõllas.

Vahepeal kohalejõudnud tuletõrje direktor Dr. Sanderi järele, jõudsid kiiresti kohale, üksteise järele 5 tuletõrje komandot vee kaudu, 2 maad kaudu, peale selle suur hulk riistade vankreid ja kustutus aurikuid, nii et tulekustutamise osavõtsid umbes 300 tuletõrjujat, 12 aurikpritsi, 5 suurt mootorpritsi, üks kustutuspaat. Iga kohalejõudnud tuletõrje komando sai oma tegevusepõlluks teatud osa, nii et kuuel tekil võis korraga edasi minna, 34 voolikuga laeva ninast ja 20 voolikuga laeva pä-

rast. Pealetungimise teedeks olid alumistel tekkidel kajutitevahelised ühenduskäigud ja ülemistel tekkidel vabad tekiosad ja neid ümbritsevad telingud, niipalju kui seda kaldale viivad sillad ja trepid ning hiigla suur kraana, tuletõrjele kättesaadavaks tegid. Kustutusvee hulk oli 52 kubikmeetrit minutis, seda muretsesid pritsiaurikud ja laevatehase veevärk.

Kõige raskemat tööd tegid need rühmad, kes alumisel tekil tuuletõmbuse suunale vastu töötasid. Raudplaatide ja profülide leegitsev kuumus oli üli suur, see läks väljakannatamatuks, kui tekist ülemal ehk alamal olev tuletõrje rühm samas tempos edasi ei jõudnud ning tuli ülal ehk kõrval veel mässas. Tundide kaupa kestis inimeste meeleheitlik võitlus tule mõllu vastu. Umbes kell 9, nii siis peale ligi 6 tunnilist tööd, võis märgata tule raugemist. Aga siis kui tuletõrje tule üle võimust hakkas saama, tekkis uus hädaoht, mis tule üle lõpuliku võimusesaamise mitmeks tunniks edasi lükkas. Seda hädaohtu tekitas tulekustutamise juhitud veehulk laeva sisemuses.

Pealmistelt-tekkidelt voolas vesi üleäärte järele sadama kanaali tagasi, kuid alumistel tekkidel ei leidnud vesi ärajooksu võimalusi. Vesi kogus suurel hulgal laeva teise ääre ja kallutas laeva viltu. Laevaehituse asjatundjad seletasid et kui laev veel rohkem viltu vajub, laeva kummuli minekut karta on. Kuna laeval, tulekustutuse tööl 300 inimest tegevuses olid, kelle elu hädaohus, andis tuletõrje direktor kell 9.40 m. käsu viibimata laevalt lahkuda. See oli traagiline silmapilk kui kõlas taganemise vile ja vahvad tuletõrjujad pidid katkestama oma töö just siis, kui lõpulik võit näis kätte jõudvat.

Alles kolme tunni pärast, kui merevee tõusu algamisega laev jälle oma normaalseisukorda vajus, võis sisemist tulekustutamist jätkata. Seda tehti kogu jõu ja kõigi käepärast olevate abinõudega ning nelja tunnilise töö järele oldi viimaks lõpule jõutud.

Kell 17 oli tuli hiigla aurikul „Europa“ kustutatud peale mõne suurema tulepesa, kõige alumistel tekkidel. Suurem osa tuletõrjujaid said ärakutsutud

ja nende asemel uued, väljakutsutud jaoskonnad jäätud, kes kustutamist jatkasid. Kell 9 hommikul, 27. märtsil, lahkus viimane Hamburgi tuletõrje komando laeva juurest ja andis laeva tehase tuletõrje hooleks.

Hamburgi tuletõrje oli kokku 65 voolikuga töötanud, mille kogupikkus oli 11.500 meetrit.

Tule ulatuse kindlakstegemisel selgus, et tagumine laevaosa 100 meetri pikkuselt ja laeva esimene osa 70 mtri

pikkuselt ja kogu sügavuselt tulest puutumata jäi. Samuti jäid laeva keskkohal, kolmandal tekil, ehitusel olevad masinad ja katlad tulest rikkumata.

See oli tuletõrje teene, et tule hävitustööle, laeva keskmise osa pealmisel poolel piir sai pandud. Raskest seisukorrast hoolimata suutis tuletõrje oma ülesande läbiviia, ilma ühegi inimelu kaotuseta ja päästis hiigla neljakruvilise turbiinlaeva „Europa“ hävinemisest.

P.-Ameerika Ühisriigid.

New-Jorgi tuletõrje elust.

Läinud aastal oli New-Jorgis 24.331 tulekahju, kusjuures said 122 inimest surma ja 302 haavata, 41 vangistati süütamises kahtlustuse pärast. Tulekahjudel sai 4 tuletõrjujat surma. 71.000 korral on hoonetes revideerimisi

toimetatud. Tegevuses oli 336 kompaniid. Käesoleva aasta eelarve võrdub 20.180.312 dollarile (75½ milj. kroonile). Palgaline tuletõrje tegutseb 62 a. Siinkohal olgu tähendatud, et Lõunanaba piirkonda uurima läinud major Byrdi salgaga ühines üks New-Jorgi tuletõrjuja.

Hoitagu veekahjusid sünnitamast.

Vilumatus, mõistmatus ja äritus on sageli põhjuseks, et vee mittekorraliku kasutamise tõttu, vesi suuremat kahju sünnitab kui tuli. Eriti kergesti on see võimalik kaubamajades ja ladudes kuid ka elumajades.

On ruumid suitsu täis, siis on eriti raske asjalikult toimida. Sellepärast: ettevaatlikult toimida ja joajuhiks ainult vilunud tuletõrjujaid tarvitada.

Tuletõrje võib kiirel kohalejõudmisel võrdlemisi vähesel veega tules võitu saada, ja mõnikord on küllaldaselt abiks ainult käsitulekustutaja (hüdropult), millega igale poole kergesti juure pääseb. Sellepärast peaks igal tuletõrjel mitu sarnast tulekustutajat kaasas olema. Mitmes maakonnas on juba maksma pandud sundmäärus tuleõnnetuste ärahoidmiseks, mis ette näeb käsitulekustutaja muretsemise igasse majapidamisse (selle määruse eelnõu on avaldatud T. T. nr. 10 (45) 1928 a.). Kuid kiirema abi korraldamiseks võiks tuletõrje sarnase aparaadiga jalgrattamehe õnnetuskohale ette saata.

Tule kustutamisel toimetatagu järgmiselt: kõige pealt tulepesa kindlaks teha, on see sündinud siis võimalikult selle lähedale tungida ja tulepesa peale vett anda. Vett pritsida tule leegi peale

on asjata ja isegi kahjulik. Vett tuleb anda, on aga tulepesa kustunud, siis kohe veeandmine seisma panna.

Katuse põlemisel peab erilisel tähelepanema, et põlev puukonstruktsioon — saarikad, latid, parred — täielikult kustutatakse, puu must oleks.

Kõige suuremat tähelepanu pööratagu aga kandvate- ja toeosade — nagu sammaste, treppide jne. kustutamisele

Tallinna linna tuletõrje komandoulem J. Freimuth lahkub ametist.

Tallinna tuletõrjekomando ülem J. Freimuth lahkus 1. juulil hädise tervise pärast oma ametist. Tema asetäitjaks määrati senine komandoulema abi H. Maide.

J. Freimuth astus linna tuletõrje komando ülema kohale 1912. aastal. Seitsmeteistkümneme aasta jooksul, kus Freimuth oma kohal seisis, on pealinna tuletõrje asjandus väga palju edenenud. J. Freimuth täitis oma kohuseid eeskujulikult ja asjatundlikult ning aitas palju kaasa tuletõrje asja edendamiseks ja täiendamiseks. Freimuthi lahke ja sõbralik olek ja hoolas kohusetäitmine tegid tema isiku üldiselt tuttavaks ja lugupeetuks. Kahjuks ei lasknud tervise seisukord teda oma kasulikku tööd jatkata. 1. augustist jääb Freimuth puhkepalga peale tervist parandama ja puhkama. Soovime lugupeetud tuletõrje tegelasele peatset terveks saamist.

Tartu vabatahtliku tuletõrje ühingu ajaloost.

Tartu vabatahtlik tuletõrje asutati veebruaril kuul 1864 a. Asutajaid oli 120 meest. Muretseti 5 käsipritsi, kuid puudusid mundrid, varustus ja ruumid, kus pritse ja varustust hoida. Tuletõrjele tuli linnavalitsus lahkesti vastu ja ehitas tuletõrjele kivimaja, kuhu tuletõrje 1865. aastal sisse kolis. Esialgul ei olnud ühingul põhikirja, ta kuulus linnaraekoja alla. Juhatus valiti raekoja poolt. Esimeseks peameheks valiti G. Fischer. 1879. aastal annetasid Tartu daamid tuletõrjele lipu.

Aastal 1880. sai Tartu tuletõrje sise-ministri poolt kinnitatud põhikirja, vabanes sellega raekoja eestkostmise alt, sai iseseisvaks. 1882. a. muretseti esimene auruprits, kuid meeskonna varustus oli puudulik. Prof. Vahl kinkis 100 rubla. Selle rahaga muretseti meestele mundreid ja nahk kiivreid.

Pritsimaja, mis vahepeal juba kitsaks oli jäänud, ehitati ümber, suuremaks, 1912. a.

Maaõhukaitse ajal kaotas tuletõrje palju liikmeid oma koosseisust. sõja ja revolutsiooni ajal ei saanud pritsimaja tarvitada, seal askeldasid revolutsiooni tegijad.

Eesti iseseisvuse ajal hakkas Tartu tuletõrje kiirelt edenema. Kogu tähelepanu on pööratud tehnilise varustuse täiendamisele ja selle tõttu võib Tartu tuletõrje nüüd ka kõige raskemagi tuleõnnetuse puhul, julgesti välja minna.

65. aastase juubeli puhuks, oli muretsetud kogu meeskonnale ühesugused mustad mundrid, mis 1.300.000 senti maksma läksid.

Oma 65. aastase tegevuse aja jooksul on Tartu tuletõrje 1394 tuleõnnetuse puhul abiannud.

Tulekollete järelvalvest.

Riigi statistika keskbüroo kogub poliitsei kaudu iga tulekahju kohta enam-vähem täielikud andmed ja valmistab neist igal aastal kokkuvõtte. Need kokkuvõtted näitavad, et ligi 80 protsenti tulekahjust on tekkinud inimeste hooletusest: vigased korstnad, sädemed, tahmapõlemine jne. See suur arv paneb tõsiselt mõtlema, sest ta kinnitab, et tulehädade vähendamiseks on võimalused meie endi käes ja et tarvis on ainult „kroonut“, kes meid sunniks hoolsamat järelvalvet pidama, eneste ja oma küttekollete järele ja nõuete mittetäitmisel vastavad järeldused teeks.

Välismaal on selles sihis hulk tööd tehtud ja häid tagajärgi saavutatud. Näiteks on München Tallinnast 5 korda elanikkude arvult suurem, kuid tulekahjude arv on Tallinna arvust umbes 45 protsenti, kuna teistes linnades tulekahjude arv on Tallinna omast umbes 80 prots. Et München tulekahjude poolest nii õnnelik on, selles ei ole põhjuseks mitte juhuslikkus, vaid üle 100 a. kestnud sihikindel töö: valjud ehituspoliitilised eeskirjad ja selle järeldusena soodus ehitusline seisukord, ja korrapärane tulekollete järelvaatus.

Juba 1819 a. oli Münchenil sellekohane järelvalve-komisjon: ringkonna esimees, korstnapühkijameister ja magistraadi müürsepp. Aegade jooksul muutub komisjoni isiklik koosseis ja sellesse kuuluvad tehnilise eelharidusega isikud, kuid korstnapühkija on ikka püsinud. 1906 aastast peale toimetatakse iga maja revideerimist 3 a. järele. Revideerimisele kuuluvad ka riigi- ja kogukonna hooned ning kirikud, sest kõiki neid hooneid on inimesed ehitatud ja inimesed teevad ikka vigu. Kuid ei olevat veel kuulda olnud, et mõni ehitaja ehk arhitekt oleks tunnud ennast sellest haavatud, et ehitust revideerib ka korstnapühkija.

Kuigi kontrolli teostatakse juba üle 100 aasta ja sellekohased nõuded peaksid olema luusse ja lihasse tunginud, tõendavad andmed ometi, et ikka veel küllalt puudusi on. Näiteks revideeriti 1927 a. 7021 hoonet ja neis leiti kokku 37.061 puudust, seega keskmiselt enam kui 5 puudust hoone kohta.

On enesestmõistetav, et osa majajomanikke sarnast „majarahurikkumist“ ei salli ja vaenulikult vaatavad revidentide peale, kuid on siiski enamus, kes sarnast toimingut pooldavad,

Kui lähemalt vaadelda puuduste tabelit, siis märkame, et puudused nii öelda tühised on, kuid just nende tühiste puuduste tagajärjel on hulk maju tuhaks muutunud ja muutub veelgi, kui meie meelt ei muuda.“ Üldsummas on puudusi 23 liiki. Esimesel kohal (28.5% üldarvust) on pleki puudumine küttekollete uste ees, teisel kohal (13%) on suitsutoru uuendamise vajadus, edasi järgneb kinnituskrivi puudumine ehk tarve selle uuendamiseks (8.5%), koldeesise pleki uuendamine ehk suurendamine (7.5%), puhastussiiibri uuendamine, suitsutoru tihendamine, ahjuukse tihendamise ehk uuendamise vajadus, suitsutoru isoleerimine, seinast eemaldamine jne. 13 kohas nõutakse korstna

ülemise otsa uuendamist. Eelmised numbrid on toodud tabelist, millesse koondatud andmed 200 hoone kohta, kusjuures 56 hoonet (28%) olid puudusteta. Seega oli igal puudusega hoonel keskmiselt 4.1 puudust, kui aga puudusteta hooned juure arvata, siis keskmiselt 3 puudust hoone kohta.

Need arvud on küll Saksamaa oludest, kuid kas on meil lugu parem? Ka kõige vihasemad statistika vaenlased loeksid kindlasti suure tähelepanelikkusega neid andmeid.

Kokkuvõtte: peame maksma panema valju kontrolli tulekollete järele, sest ainult siis võime loota tulekahjude vähenemist.

Korstnapühkimise alal on vaja paremat korraldust.

Lubatagu juhtida tähelepanu ühele unustusse jäänud alale, millel laiem üldine tähtsus, see on korstnapühkimise tööstusharu. Siin on kõigepealt kaalul üldine rahva julgeolek linnades. Kes vaatab asja lähemalt, näeb siin lohakust. Korstnad ja ahjulõõrid on täis tahma, mis iga silmapilk võib hakata põlema. Et palju korstnaid parandamata, siis on korstnapõlemisest tulesütimise võimalused suuremad, kui arvatakse.

Korstnaid pühitakse harilikult 4—5 korda, aga määrused nõuavad, et elamute korstnaid aastas vähemalt 8 korda peab puhastama ja et majaperemees peab valvama töö korralikkuse järele. Aga see viimane nõue osutubki saatuslikuks, sest majaomanikul on küllalt põhjust vaadata asja peale läbi sõrmede. Korstnapühkimise, nagu iga teise töö eest peab majaomanik maksma tasu ja mida korralikum töö ning mida sagedamini seda tuleb teha, seda suuremaks läheb majaomanikule kulu.

Korstnaid pühitakse harilikult 4—5 korda aastas, kuid on küllalt maju, kus kord aastas seda tehakse. Aga ka needki puhastamised jätavad soovida, sest töölisel on harilikult hulk korstnaid puhastada, mida vähegi korraliku töö juures ei suudeta korralikult ära teha. Nii on see läinud aastast aastas ja korstnalõõrid aina kasvavad kitsamaks. Mis ime siis, kui seal kord plahvatab tuli ja süttib maja. Majaomaniku kahju tasub kind-

lustusselts, aga üüriline, kelle varandus harilikult kindlustamata, kaotab kõik.

See olukord on päämiselt niisuguseks kujunenud seetõttu, et korstnapühkimise sundmääruste täitmise järele ei ole asjatundlikku järelvalvet. Majaomanikkudel on korstnapühkijate jaoks küll tsekiraamatud, aga politsei ega mingi muu valveasutus ei kontrolli neid. Ainult tulekahju kordadel nõutakse seda. Ja kui peaks selguma, et määrusi pole täidetud, siis kohus karistab süüdlast paarituhande sendiga.

Arenenud maades on korstnapühkimise küsimus väga piinlikult ja valjult korraldatud. Seal on linnad jaotatud piirkondadesse, umbes nagu meil politseijaoskonnad ja iga niisuguse piirkonna eest on teatud korstnapühkija-meister vastutav. Peale selle on linnavalitsuse poolt määratud asjatundja kontrolör.

Korstnapühkijate töö on alalise eluhädaohuga seotud, eriti märgadel külmadel aegadel, aga mitte vähemakti tehnilist kergendust ei näe meie ehitusmäärused ette. Pealinna sundmäärustes on küll öeldud, et katuseluugid ja pikemate korstnate juures redelid korstna otsa käimiseks peavad olema korras, aga et sundmääruste täitmise järele valvajad ei ole, siis ka siin on suur hooletus ja lohakus. Sageli peab poolmädanenud redelil ronima, tükati katkise, korstna otsa. Missuguse südamega sa seal töötad, kui iga silmapilk võid ühes korstnaga alla kukkuda. („R.S.“)

Ü. T. Liidu juhatus palub kõiki tuletõrje ühinguid,
kel oma muusikakoor olemas

ja kes Liidu 10-a juubeli üldkontserdist osa soovivad võtta, sellest Liidu juhatusesele aegsasti teatada, et võimalik oleks koorile noote õppimiseks kättesaata.

Ühtlasi teatab Liidu juhatus, et üldkontserdi üldjuhatajaks on hra E. K n u d e, kes selleks lahkesti oma nõusoleku annud.

ÜLERIIKLISE TULETÕRJELIIDU
 JUHATUS.

Liidu Juhatus palub

kõiki ühinguid,

kes Liidu laost kaupu võlgu on võtnud ja võla eest vekslid annud, tingimata määratud tähtaegadest kinni pidada ja vekslid õigel ajal välja lunastada, vastasel korral on Liidu juhatus sunnitud ühingutele kaupade võlguandmist lõpetama.

Kroonika.

Tuletõrje ühingu muretsevad omale moodsaid võitluse abinõusid.

Et tule vastu edukamalt võidelda, on üksikud tuletõrjed muretsenud jõudumööda ajakohaseid tuletõrje abinõusid. Linnades on juba peaaegu igal pool autopritsid. Maaühingud muretsevad mootorpritsi. Uleriikline tuletõrjeliit on tänava esimesel poolel aastal ühingu-tele ja üksikutele jaoskondadele kuus mootorpritsi muretsenud. Mitmes ühingu- on mootorpritsi muretsemine päevakorral ja teostub veel tänava aastal.

Jõgeva ja Võhma tuletõrjed ostsid omale „Magirus“ süsteemilised mootorpritsid. Lihula tuletõrje, Tartu tuletõrje kaupmeeste jaoskond ja Viljandi tuletõrje juutide jaoskond ostsid omale „Rosenbaueri“ mootorpritsid. Väike-Maarja tuletõrje ühing „Evald“ süsteemilise mootorpritsi. Pritsidega ühes osteti ka tarviline arv voolikuid. Mõni ühing ostis kuni 1000 meetrit voolikuid.

Sarnased mootorpritsid on väikesed, parajad kahele mehele tõsta ehk kanda. Pritsid annavad vett 400 liitrit minutis. Tulekustutamise mootorpritsiga on hõlbus ja tagajärjerikkam.

Tartu kaupmeeste jaoskond ja Viljandi juutide jaoskond muretsevad mootorpritsid omal kulul.

Alevites, tehastes ja mujal kus inimeste elamuid ning hooneid tihedamalt, on mootorpritsid hädavajalikud.

Paide tuletõrje 50-neaastane.

Käesoleval aastal möödub poolsada aastat Paide vanema ja suurema organisatsiooni — vabatahtliku tuletõrje — tegevusest. Et seda väärikselt mälestada, tehakse juba ettevalmistusi vastavate pidustuste pidamiseks, mis leiaksid aset augustikuul.

Tuletõrje viimasel peakoosolekul oli arutusel ühe uue väiksematüübilise mootorpritsi ostmise küsimus. „Eka“ ja „Polaris“ on uue mootorpritsi ostmiseks toetusi määranud, esimene neist 150 kr. ja teine 100 kr. Sellest rahast mui-

dugi veel uue mootorpritsi ostmiseks ei jatku, — uus mootorprits läheb umbes 2000 kr. maksma, kuid loodetavasti suudab Paide tuletõrje hea tahtmise juures ja seltskonna abiga sellest kuidagi üle saada.

Juubelipidustused võiksid ehk selle tõttu tagasihoidlikumad olla.

Paide linn ei täida oma kohustusi tuletõrje vastu.

Linna omavalitsused on seaduse järele kohustatud tuletõrjet toetama, kuidas aga mõned linnad oma kohustusi täidavad, selle kohta toob „Postimees“ sõnumi Paide linna kohta:

„Peale teiste võlgneb Paide linnavalitsus, suurema summa tuletõrje ühingu- gule, mille tasumiseks pole raha kusa- giltki võtta. See annab kujuka näite, kui võrd saamatult linnavalitsus oma asju ajab, ning ei suuda isegi kõige hädalisemaidki summe ära tasuda“.

Esimesed riigi toetused maale näitelavade ehitamiseks, suurendamiseks ja kordaseadimiseks.

Riigi summadest on määratud näitelavade ehitamiseks maale toetust, muu seas järgmistele tuletõrje ühingutele: Voose ühingule 750 kr., Keila ühingule 1000 kr., Saaluse ühingule 150 kr. ja Laiuse ühingule 200 kr.

Teekäija suitsuots süütas metsa Kiiu riigimets põles.

28. mai õhtupoolel tekkis tuli Kiiu vallas, Kuusalu aleviku lähedal, riigimetsas. Ära põles 1725 ruutmeetri lai- uselt metsaalune maakamar ja kasva- vad puud said tulest rikutud. Tule algust arvatakse mõne möödakäija poolt mahavisatud tiku- või suitsuotsast.

Raudtee ääres põles mets.

Viimastel päevadel on kuuma ilma tõttu arvatavasti möödaskõitvate vedu- rite sädemetest raudtee ääres mitmel pool metsa põlema läinud. Vähe- mas ulatuses tekkis tuli Kohila ja Kiisa ning Viluvere ja Kõnnu jaamade vahel, kus tulele kohe piir pandi.

Raudtee valitsus peaks hoolitsema, et vedurid oleks varustatud sädemete- püüdjatega, sest metsa põlema süttimi- sed veduri läbi on üsna sagedased.

Metsade põlemise vastu.

Et viimastel päevadel metsapõlemisi sagedasti ette on tulnud, siis on riigimetsade valitsuse poolt tehtud metsavahtidele korraldus, et need põuastel ilmaldel võimalikult rohkem metsas väljas oleksid.

Riigimetsade valitsus seletab, et metsapõlemised kevadel kõige sagedamad on, sest et vana kulu võtab kergesti tuld. Kui aga rohi on kulust üle kasvanud, siis metsa tulekahjude hädaoht väheneb.

Viimastel päevadel on tekkinud metsa tulekahjud sellest, et teekäijad tulega küllalt ettevaatlikult ümber ei käi.

Tulehädaoht Nõmmel

kuival ja kuumal suveajal on eriti suur. Peamiseks raskuseks kustutamisel on vee puudumine. Tuletõrje autopritsil on küll kaasas 2000 liitrit vett, kuid kauaks sellest jätkub suurema tulekahju puhul. Raudtee äärde on hiljuti sisse seatud kanalisatsioon, ja seal kujuneb veevõtmine tuleõnnetuse puhul hõlpsamaks. Ka valitseb Nõmmel sundmäärus, et igal majaperemehel suvel tingimata peaks valmisseisma vähemalt 30 ämbrit vett mida siis tuletõrje saaks otsekohe kasutada tulekahju puhul. Kuid mitte kõik majaperemehed ei täida seda sundmäärust, ja selle tõttu on tuletõrje niigi raske töö veelgi raskendatud.

Võru tuletõrjujad saavad uue autopritsi.

Võru tuletõrjujad saavad paari kohaliku äriemehe poolt antud toetusest seltile uue autopritsi.

Tuleroaks 1200 maja.

Berliin. Tokio teate järele hävitas tuli Funatsu linnas (Jaapanis) 1200 maja. Kardetakse, et tules ka palju inimesi on surma saanud.

Saksa.

Võitlus süütamistega.

Nassau kindlustusasutis lubab maksta kuni 500 riigimarka iga avalikuks tehtud süütaja eest. Põhjuseks sarnasele autasule on järjekindlalt kasvav süütamiste arv. Ühtlasi hoiatatakse, et kui 1929 a. tulekahjude arv ei vähene, siis preemiamaksu tõstetakse.

Leedu.

Tuletõrjesalgad väeosades.

Juba 1924. a. algatas Leedu tuletõrjeliidu abiesimees A. Ruzancovas mõtte

tuletõrjesalkade loomisest väeosades. Kuid alles läinud aasta sügisel teostus kava. Ohvitseridele, kui tulevastele komandoülematele, korraldati lühiajalised kursused tuletõrjeasjanduse kohta kõrgemas ohvitseride koolis.

Komando peaülesandeks on tulekahjude kustutamine väeosades ja nende ladudes. Esimese 6 kuu jooksul (novembrist 1928 a. kuni 1. maini k. a.) oli 4 sarnast juhust. Kuid ühtlasi on komando ülesandeks aidata palgalisi tuletõrjekomandosid ja vabatahtlikke tuletõrjujaid tulekahjudel. Esimese 6 kuu jooksul on sõjaväe tuletõrjel tulnud 20 korda appi rutata, sellest 11 korda riigi pealinnas Kaunas. Eriti rohket tegevust tuli avaldada Mariampoli garnisoni komandol, kes võttis osa vangimaja, auruveski, kino, võivabriku ja vabat. tulet. ühingu depoo kustutamisest. Kolmandaks ülesandeks on komandodel olla instruktoreks ja juhtideks teiste sõjaväelastele metsa- ja rabapõlemiste ajal. Neljandaks ülesandeks on tagavaraväelaste-tuletõrjujate kaadri loomine, et tegevast teenistusest vabanejad võiksid astuda vabatahtliku tuletõrje ridadesse. Igal aastal õpetatakse välja umbes 650 inimest.

Igal komandol on käsiprits, 3 veevaati (igaüks 500 liitri mahutusega) ja varustusvanker. Komando koosseis: 1 juhataja — ohvitser, 1 veltveebel — juhataja abi, 3—5 allohvitseri (neist üks velsker) ja 14—39 meest.

Üldine järelvalve sõjaväe tuletõrjekomandode ja nende õpetuse järele kuulub kaitseväe tuletõrje-inspektorile, kelleks on jalgväe major A. Ruzancovas.

Austria.

Tuletõrje varustatakse maskidega.

Seni oli ükski Berliini tuletõrjes igal mehel suitsumask, kuna teised tuletõrjed ainult osaliselt maskidega olid varustatud. Nüüd on Wiini tuletõrje otsustanud ka kogu meeskonnale maskid muretseda, kusjuures maski saavad ka autojuhid, telegrafistid j. t. tuletõrjes tegevad isikud. Pikemate katsete järele on peatuma jäädud firma Degea maskide juure.

Tuletõrje Liidu ülesandel müüb :

Liidu- ja teenistusmärke, mütsimärke,
mundrinõppe, signaalpasunad, kiivrite
embleeme ja rosette, adjutandi paelu

Tartu Tuletõrje peamees A. Punga Tartus,

Riia tän. 55, telef. 2-97.

Liidu laos on saadaval :

K. ROSENBAUERI

väiksem mootorprits 12 hob.-jõulise mootoriga.

Kaalub 100 klgr. (6 pd.) Hind 2000 kr.

Suurem mootorprits 16 hob.-jõulise mootoriga.

Kaalub 130 klgr. (umb. 8 pd.) H. 2900 kr.

ja

„VIKTORIA“, „REKORD“,
FLADERI ja MAGIRUSE
mootorpritsid.

Töötamise jõud on kõigil peaaegu ühtlane, ainult
Rosenbaueri ja „Viktoria“ pritsid on kaalult
kergemad ja hinnalt odavamad. Teised on raskemad
ja kallimad umbes 500 — 600 krooni tüki pealt.

Näha võib kõiki neid pritse Liidu laos

Tallinnas, Pikk tän. 43.

Telefon 5-79.

Hinnakiri

Üleriiklise tuletõrjeliidu laos olevate tuletõrjeabinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Pikk t. 43. Telefoni nr. 5-79.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Adjutandi-paelad, suured . . . tk.	11.—	Signaal-pasunad, suured 42 cm. tk.	5.25
Faklid, petroleumi, vasest . . . "	5.50	" " 14 cm. . . . "	1.50,
Hüdropult vasest . . . " 30. ja 40.-	40.—	" " 17 cm. . . . "	1.80
plekist . . . " . . . "	12.50	" " 180/mm. 2 hääli . . . "	4.25
Isoleer-tangid . . . " . . . "	2.50	Tulekahju teatamiskoha sildid . . . "	1.50
Karabiiner suur . . . " . . . "	4.25	Turva prits Nr. 4 (hüdropult) plek . . . "	38.—
" keskmise . . . " . . . "	2.50 ja 3.50	Tärnid, pagunid, suured, kullat. . . "	—,50
" väike . . . " . . . "	—,90	" väikesed, hõbet. . . "	—,35
Karguprits . . . " . . . "	60.—	" jaoskonna I—V, R. W. . . "	—,28
Kiivrid meeskonnale . . . " . . . "	11.50-13.—	Auto-märgid . . . " . . . "	—,60
" ronijatele . . . " . . . "	13.—	Tõrvikud . . . " . . . "	—,85
" ülematele . . . " . . . "	17.—	Veetorujuhe 2" vindiga ehk Storz	20.—
" peamehele . . . " . . . "	18.—	" 2 1/2 Storz	20.—
Kiivri embleem . . . " . . . "	2.—	Voolikud-spiraal 38 mm (1 1/2) meet.	6.50
" roset . . . " . . . "	.50	" " 44 " (1 3/4) " . . . "	7.50
Kirves, paraadi . . . " . . . "	20.—25.—	" " 52 " (2) " . . . "	8.—
" töömehe, varreta . . . " . . . "	3.50	" " 57 " (2 1/4) " . . . "	9.—
" " varrega ja vask-rõngaga . . . "	8.—10.—	" " 63 " (2 1/2) " . . . "	12.—
Kirve-tupp nahast . . . " . . . "	2.25	" " 74 " (3) " . . . "	15.—
" vask . . . " . . . "	4.—	" " 88 " (3 1/2) " . . . "	18.—
Kukla-kaitsed . . . " . . . "	2.50	väljaviske	
Kummirõngad 2" . . . " . . . "	—,20	32 mm (1 1/4) . . . " . . . "	1.35
" 2 1/2 . . . " . . . "	—,25	38 " (1 1/2) . . . " . . . "	1.60
" 3" . . . " . . . "	—,35	44 " (1 3/4) . . . " . . . "	1.75
Käesidemed juhataste liikmetele . . . "	20.—22.—	52 " (2") kuni 12atm. . . . "	1.90
Lipuvarda kullatud otsad . . . "	20.—25.—	" 52 " (2") " 25atm. . . . "	2.10
Mundri-nõbid suured — kullatud . . . "	—,10	" 57 " (2 1/4) " 12 " . . . "	2.40
" — kuldamata . . . " . . . "	—,8	" 63 " (2 1/2) " 12 " . . . "	2.50
" väiksed — kullatud . . . " . . . "	—,8	" 70 " (2 3/4) kuni 25atm. . . . "	2.75
Rinnamärgid väiksed, kuld ja hõbe . . . "	—,75	" 74 " (3") " 12 " . . . "	3.00
Liidu-märgid, hõbetatud, juhataste liikmetele . . . "	1.50	Vooliku parand, nõõbid, vasest tk.	—,30
" bronks, lihtliikmetele . . . "	1.50	" riie . . . meeter	1.50
Teenistus-märgid, kõik aastad . . . "	1.50	" lappim, klam. 38 mm (1 1/2") tk.	—,90
Hoolsusmärk, kõrgem . . . "	50.—	" " 44 " (1 3/4) " . . . "	1.—
" I klassi rist . . . " . . . "	8.—	" " 52 " (2") " . . . "	1.10
" II. hõbe . . . " . . . "	6.50	" " 63 " (2 1/2") " . . . "	1.25
" III. " . . . " . . . "	6.—	Vööd meeskonnale . . . tk.	4.25
Medal, kuld . . . " . . . "	5.—	" " voodri . . . tk	6.—
" hõbe . . . " . . . "	4.50	" " voodri ja rõngaga . . . tk.	10.—
Mütsi-märgid, kullatud . . . "	—,40	Vöö-riie . . . meeter	1.50
Nõõrid ronijatele . . . " . . . "	8.50	Vöörõngad vask . . . tk.	3.75
Nõõrredel 8 sülda . . . " . . . "	55.—	Ambrid-puldaniist . . . "	3.25
Pootshaagid . . . " . . . "	2.40—	Ühend. vindiga 32 mm (1 1/4) . . . "	7.50
" harulised . . . " . . . "	6.—	" " 38 " (1 1/2) . . . "	7.75
		" " 44 " (1 3/4) . . . "	8.—
		" " 52 " (2") . . . "	8.50
		" " 52 " (2") Storz . . . "	8.—
		" " 63 " (2 1/2) . . . "	15.—
		" " 74 " (3") . . . "	19.—

Ostu juures tuleb ettenäidata seltsi poolt väljaantud volitus, sest laost võõrastele ei müüda.